

Modul Membaca Awal Prasekolah Menggunakan Nyanyian Berasaskan Teori Psikolinguistik Kognitif dan Aplikasi Kaedah Belajar melalui Bermain (Preschool Early Reading Module Using Songs Based on Cognitive Psycholinguistic Theory and Application of Learning Through Play Method)

HANIFAH SABIN*, VINCENT PANG & MUHAMMAD IDRIS BULLARE@BAHARI

ABSTRAK

Kemahiran membaca merupakan asas kepada pembentukan diri ke arah memperoleh ilmu. Kemahiran ini penting diperoleh sejak pada peringkat pendidikan awal kanak-kanak lagi. Justeru, kajian ini adalah untuk membangunkan Modul Riang Ria Membaca (MRRM) iaitu modul pengajaran membaca awal bagi kanak-kanak prasekolah di pedalaman Sabah menggunakan nyanyian. Pembangunan MRRM dilandasi oleh tiga teori iaitu Teori Psikolinguistik kognitif, Teori Perkembangan kognitif Lev Vygotsky dan Teori Perkembangan Kognitif Jean Piaget. Metodologi kajian yang digunakan ialah kuantitatif deskriptif untuk mengenal pasti masalah, keperluan serta ciri modul yang dibangunkan. Maklumat dikumpulkan melalui pembacaan kepustakaan termasuklah membuat rujukan dari buku, tesis, artikel jurnal, laporan dan polisi untuk menentukan kandungan modul. Urutan isi kandungan modul pula diolah berasaskan analisis Teori Perkembangan Kognitif Jean Piaget pada peringkat praoperasi serta berpandukan pada Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan. Pembangunan MRRM menggunakan Model ADDIE. Hasil kajian ialah prototaip 1 MRRM yang terdiri daripada 20 aktiviti, dibangunkan berdasarkan empat submodul. Pemilihan lagu bagi 20 aktiviti adalah menggunakan pendekatan Kodaly, yakni penggunaan melodi lagu rakyat. Pembangunan MRRM memberi sumbangan alternatif kaedah dan sumber pengajaran membaca yang menyeronokkan sesuai dengan dasar kerajaan yang menitikberatkan konsep hibur didik. Akhirnya, cadangan kajian lanjutan ialah menganalisis kesahan dan kebolehpercayaan prototaip 1 MRRM.

Kata kunci: Modul membaca prasekolah, nyanyian, Teori Psikolinguistik, Model ADDIE dan Morrisson II, belajar melalui bermain

ABSTRACT

Reading skills are the basis of self-development towards acquiring knowledge. This skill is important since early childhood education. Hence, this study aimed to develop the Modul Riang Ria Membaca (MRRM) which is an early reading module for preschool children in the interior of Sabah using songs. The development of MRRM is based on three theories, namely Cognitive Psycholinguistic Theory, Lev Vygotsky's Cognitive Development Theory and Jean Piaget's Cognitive Development Theory. The methodology of the study was descriptive quantitative to identify the problems, requirements and characteristics of the modules developed. Information gathered through review of literature includes making references from books, theses, journal articles, reports and policies to determine the contents of the module. The sequence of module content is processed based on an analysis of Jean Piaget's Cognitive Developmental Theory at the preoperative level and is guided by the National Preschool Standard Curriculum. The MRRM development used the ADDIE Model. The product of this study was the prototype 1 MRRM consisting of 20 activities, developed based on four submodules. The selection of songs for 20 activities uses the Kodaly approach, which is the use of melodic folk songs. MRRM's development contributes an exciting alternative to teaching and learning resources based on government policies that emphasize the concept of fun-learning. Finally, this study suggested that further studies to be done to analyze the validity and reliability of the MRRM prototype 1.

Keywords: Preschool reading module, singing, Psycholinguistic Theory, ADDIE Model and Morrisson II Model, learning through play

PENGENALAN

Manusia memperoleh ilmu dan pengetahuan dalam pelbagai cara dan membaca merupakan salah satu daripada caranya. Kemahiran membaca juga merupakan salah satu sumber pengetahuan dan asas kepada pembentukan diri

ke arah memperoleh ilmu (Abdul Rasid 2011). Falsafah kepentingan membaca digambarkan oleh para cendekiawan melalui teretusnya slogan seperti “membaca jambatan ilmu” dan “membaca pengasas minda” membuktikan betapa pentingnya kemahiran membaca (Baharom 2012). Justeru, kemahiran membaca penting diperoleh sejak

pada peringkat pendidikan awal kanak-kanak (PAKK) lagi. Bahkan, kemahiran berbahasa saling berkaitan dan melengkapi. Abdul Rasid (2011) juga menjelaskan bahawa keupayaan membaca dan menulis merupakan rangkaian kemahiran yang menjadi punca utama atau asas dalam proses pengajaran dan pembelajaran (P&P) yang berkesan dalam pelbagai disiplin ilmu di sekolah.

ISU KEMAHIRAN MEMBACA AWAL

Beberapa kajian lepas menunjukkan kepentingan penguasaan kemahiran membaca awal sejak pada peringkat kanak-kanak lagi, bahkan kegiatan ini boleh mendatangkan kesan positif terhadap perkembangan minda kanak-kanak (Yahya et al. 2013). Menurut Juppi (2013) pula, kebiasaannya perkembangan dan penguasaan kemahiran membaca kanak-kanak dianggap bermula semasa pengajaran membaca secara formal sama ada di prasekolah ataupun di sekolah rendah. Kajian menunjukkan pembelajaran membaca merupakan proses perkembangan yang berterusan dan telah wujud sejak awal lagi yang dikenali sebagai kemahiran literasi awal (Beaty 2009; Lonigan 2006). Justeru, kemahiran literasi awal merupakan indikator terbaik untuk mengenal pasti penguasaan kemahiran membaca kanak-kanak pada masa hadapan sama ada di prasekolah ataupun di sekolah rendah (Bailet 2008; Storch & Whitehurst 2002). Menyokong dapatan ini, Isahak et al. (2006) menekankan bahawa kanak-kanak yang memasuki alam persekolahan dengan pengalaman dan kemahiran literasi awal yang baik dapat membaca dengan lancar atau sebaliknya.

Menyedari kepentingan membaca, penumpuan terhadap usaha untuk meningkatkan penguasaan membaca dilaksanakan di pelbagai peringkat. Namun masalah kemahiran membaca seakan-akan tidak pernah berakhir. Dalam ucapannya semasa Majlis Prapelancaran Dekad Membaca Kebangsaan, Dr. Mazlee Malik Menteri Pendidikan Malaysia menyatakan bahawa kajian *The World's Most Literate Nation* (Negara Paling Celik Huruf Sejagat) pada 2016 meletakkan Malaysia pada kedudukan ke-53, jauh di belakang negara jiran Singapura yang berada di kedudukan ke-36 (Berita Nasional 13 Disember 2018). Laporan Eksekutif Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (2013-2025) melaporkan bahawa penguasaan kemahiran bacaan rakyat Malaysia ialah pada kedudukan 54 daripada 74 negara peserta.

FAKTOR MASALAH MEMBACA

Kajian menunjukkan bahawa lokasi mempengaruhi tahap penguasaan kemahiran membaca murid. Misalnya kajian Arshad (2006) mendapati bahawa murid-murid Tahun 1 di sekolah pedalaman amat berbeza tahap pencapaiannya dengan murid-murid di sekolah pinggir bandar atau di bandar. Sementara Hasnalee dan Zulkifley (2011) menyatakan bahawa faktor ini adalah disebabkan oleh cara hidup, cara didikan dan cara pertuturan ibu bapa

yang kurang membantu. Dengan kata lain, para ibu bapa yang mendiami kawasan pedalaman dan pinggir bandar kurang memperuntukkan masa dalam usaha untuk memastikan anak mereka menguasai kemahiran membaca dan memahami.

Permasalahan ini masih ketara di negara ini khususnya di negeri Sabah. Hasil pentaksiran membaca prasekolah di seluruh Sabah bagi semester satu tahun 2018 menunjukkan daripada 21,549 jumlah murid prasekolah, masih terdapat 10,409 (48.1%) yang belum menguasai kemahiran membaca. Daripada jumlah tersebut, 1,640 kanak-kanak adalah dari Bahagian Pedalaman Atas iaitu daerah Keningau, Tambunan, Tenom dan Nabawan. Daerah Keningau menyumbang jumlah terbesar iaitu 803 kanak-kanak (57.4%). Jika permasalahan penguasaan kemahiran membaca yang wujud tidak ditanggulangi sejak dari awal lagi, hal ini dikhuatiri menjadi semakin serius dan akan menjejaskan pembelajaran ketika berada pada peringkat sekolah rendah atau menengah kelak (Spardocia 2005). Menurut *US Department of Education* (2002), pelajar yang gagal menguasai kemahiran membaca di gred Empat akan berhenti sekolah akibatnya kurang berjaya semasa peringkat dewasa (Tiong 2011).

Kelemahan dalam membaca menyebabkan timbulnya rangkaian masalah demi masalah dalam pendidikan. Menurut Abdul Rasid dan Zulkifli (2008), masalah penguasaan kemahiran membaca menjadikan murid lemah dan tidak berminat dalam mata pelajaran Bahasa Melayu dan mata pelajaran yang lain akibat ketidakcekapan mereka menguasainya. Antara permasalahan membaca yang dikenal pasti dalam diri murid adalah seperti keliru mengecam huruf besar dan huruf kecil semasa membaca, tidak membunyikan perkataan dengan betul dan tepat, tidak dapat menyebut perkataan yang dieja serta sering meninggalkan perkataan yang tidak diketahui makna atau gagal membunyikannya. Keadaan ini menimbulkan pola bacaan yang merangkak-rangkak dan akibatnya murid tidak memahami maklumat serta makna bahan bacaan.

Seterusnya dapatan kajian lepas menunjukkan bahawa punca lain yang dikenal pasti sebagai penyebab murid di negara ini mempunyai pencapaian yang rendah dalam kemahiran membaca adalah faktor pedagogikal (O'Neill 2012 dalam Suraya 2012), pengajaran tradisional yang tidak menyeronokkan dan kurang berkesan untuk murid (Suraya & Aisah 2014; Jamila et al. 2012). Keadaan ini diburukkan lagi dengan bahan bacaan konvensional yang statik tidak membantu dan tidak menggalakkan penggunaan pelbagai strategi P&P dalam kemahiran membaca (Rio Sumarni et al. 2013).

KAEDAH PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN MENYERONOKKAN DAN BERMAKNA

Penggunaan kaedah pengajaran membaca yang sesuai dengan minat dan kemampuan murid amat perlu agar memberi impak positif terhadap proses pembelajarannya. Selaras dengan hasrat yang terkandung dalam Dokumen

Standard Kurikulum dan Pentaksiran (DSKP) Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (KSPK), guru prasekolah perlu merancang aktiviti P&P yang memberi pengalaman yang menyuburkan dan menyeronokkan, melibatkan murid secara aktif serta P&P yang selamat. Justeru, guru digalakkan menggunakan kreativiti untuk memilih, menyusun, mengolah dan mempelbagaikan aktiviti berpandukan Standard Pembelajaran mengikut kesesuaian murid (BPK KPM 2017). Terdapat beberapa kajian yang mendukung pelaksanaan P&P yang menyeronokkan dan bermakna di peringkat prasekolah. Antaranya kajian berkaitan penggunaan lagu dalam P&P membaca serta penggunaan perisian komputer berasaskan lagu sebagai suatu aktiviti yang menyenangkan, sesuai dengan fitrah kanak-kanak iaitu belajar sambil bermain (Sri Sundari & Masudah 2014; Tiong 2011).

Penggunaan lagu dalam aktiviti nyanyian merupakan alternatif untuk belajar bahasa serta membekalkan elemen penting dalam perolehan bahasa kerana lagu mengandungi unsur bahasa yang indah, unsur seni yang dapat dinikmati dan dapat menimbulkan rasa suka (Umul Khasanah 2014; Brandt et al. 2012). Di samping itu, pendedahan terhadap nyanyian dan muzik mempercepat umur membaca, IQ dan perkembangan mental (Droscher 2006). Bahkan, lagu didapati membantu kanak-kanak mengenali teks secara lebih berkesan berbanding dengan pertuturan kerana ia mendatangkan fungsi emosi seperti keterbukaan dan kesenangan, justeru memudahkan proses pembelajaran bahasa atas sebab strukturnya yang mudah dan berulang (Schon et al. 2007). Secara khusus, dalam kajian ini pemilihan penggunaan irama lagu rakyat dalam MRRM sesuai dengan pendekatan Kodaly (Bebeau 1982; Mohd. Jais 2017). Melodi lagu ini mudah dinyanyikan kerana tidak asing lagi bagi kanak-kanak.

Beberapa kajian lepas juga mendapati bahawa pengintegrasian pendekatan belajar melalui bermain dalam kurikulum PAKK amat diperlukan (Bodrova & Leong 2010). Tokoh dalam PAKK dan ahli psikologi seperti Jean Piaget (1951), Lev Vygotsky (1978), Maria Montessori (1970), Eric Erikson (1950) dan Jerome Bruner (1950) percaya bahawa bermain ialah aktiviti dan permainan ialah objek pembelajaran. Proses yang digunakan kanak-kanak untuk membina pemahaman tentang sesuatu konsep melibatkan interaksi kanak-kanak dengan bahan (Wortham 2010). Pembelajaran melalui bermain lebih memberangsangkan melalui pembelajaran yang menyeronokkan serta berpusatkan kanak-kanak (White 2012; Jupri 2013; Sharifah Nor & Aliza 2013).

Aktiviti pembelajaran yang menyeronokkan seperti teknik membaca yang mengasosiasikan suatu bunyi huruf yang diajarkan dengan aksi lakonan meningkatkan daya ingatan, penglihatan dan pendengaran di samping menjadikan sesi pembelajaran lebih menyeronokkan dan aktif (Othman & Nik Eliani 2009). Keseronokan merupakan kunci kepada apa juga proses pembelajaran di prasekolah. Hal ini mendukung konsep psikologi dan pendidikan moden yang menjelaskan bahawa seseorang

dapat menyerap sesuatu dengan lebih mudah apabila melakukan dalam situasi yang menyenangkan. Oleh sebab itu, suasana dalam proses belajar juga haruslah menyeronokkan (Soenjono 2007).

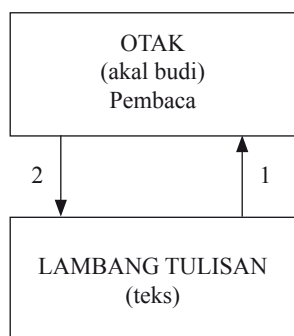
KEPERLUAN PEMBANGUNAN MODUL PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN MEMBACA

Laporan Bahagian Pembangunan Kurikulum (KPM 2008) menyatakan bahawa guru masih menggunakan P&P secara langsung semasa mengajar walaupun mengakui kepentingan pengintegrasian kaedah P&P yang menyeronokkan di prasekolah. Kajian-kajian lepas juga mendapati amalan guru masih tertumpu kepada pengajaran secara langsung dan tidak mengutamakan pendekatan bermain di prasekolah (Fauziah 2009). Aliza (2012) juga mengungkapkan isu guru tidak memfokuskan pendekatan bermain kerana kurang pengetahuan dan kemahiran menyesuaikan pendekatan ini dengan pengajaran bahasa. Justeru, kajian ini adalah bertujuan untuk membangun modul pengajaran MRRM, pengajaran membaca awal di prasekolah menggunakan nyanyian dan aplikasi belajar melalui bermain.

MEMBACA MENURUT TEORI PSIKOLINGUISTIK KOGNITIF

Menurut penemuan psikolinguistik kognitif, pemerolehan bahasa dan keupayaan membaca seseorang bermula sejak dilahirkan. Penemuan ini adalah selari dengan teori nativis yang dipelopori oleh Noam Chomsky (1957) yang berpendapat bahawa setiap kanak-kanak dilahirkan mempunyai keupayaan berbahasa secara semula jadi yang dikenali sebagai *Language Acquisition Device*, LAD (bahagian dalam otak yang memudahkan pemerolehan bahasa). Setelah seorang bayi dilahirkan di dunia ini, bayi tersebut akan terus berusaha mempelajari segala hal di persekitarannya dengan menggunakan pancainderanya. Pengetahuannya tentang dunia inilah yang menjadi asas kepada pemerolehan bahasa dan keupayaan membacanya kelak. Dengan erti kata yang lain, berbahasa dan membaca tidak mungkin berlaku tanpa pengetahuannya terhadap dunia.

Justeru dalam kajian pembangunan modul ini, pengkaji mengintegrasikan prinsip Teori Psikolinguistik Kognitif dalam pengajaran membaca awal. Misalnya dalam pembangunan MRRM ini, pengkaji mempertimbangkan keupayaan murid serta proses-proses yang berlaku dalam membaca. Menurut psikolinguistik kognitif, proses membaca bermula dengan makna dan berakhir dengan makna (Mangantar 1988). Selanjutnya, menurut Voronina (dalam Khazriyati 2018) proses membaca melibatkan seseorang individu menerima, memberi tumpuan, mentafsir dan memberi maklum balas kepada sesuatu mesej bertulis yang diterima. 'Makna' atau 'mesej' yang diterima oleh pembaca ditentukan oleh pengetahuannya terhadap dunia yang diperolehnya melalui pancainderanya. Justeru, seorang pembaca yang baik akan senantiasa mengerahkan pengetahuan dunianya untuk memberi makna kepada lambang-lambang tulisan yang dibacanya

Hala 1: Memberi tanda saran (cue)

Hala 2: Mengerahkan otak mendapatkan erti daripada lambang tulisan

RAJAH 1. Proses membaca menurut Psikolinguistik Kognitif

untuk mendapatkan makna daripada lambang-lambang tersebut.

Rajah 1 menunjukkan prinsip pertama iaitu proses membaca dalam Teori Psikolinguistik yang diaplikasikan dalam pembangunan MRRM. Proses membaca melibatkan proses yang berlaku dua hala iaitu hala pertama ialah hala dari lambang ke otak dan hala kedua ialah hala dari otak ke lambang tulisan. Bagi memenuhi prinsip pembentukan makna dalam membaca awal, pengkaji perlu mempertimbangkan pemilihan lambang tulisan serta ilustrasi yang sesuai bagi murid prasekolah. Justeru, dalam pembangunan MRRM, pengkaji menggunakan jenis font *Comic Sans MS* kerana bentuk font ini dianggap mesra kepada kanak-kanak dengan saiz font antara 24 hingga 26 untuk memudahkan kanak-kanak menerima lambang tulisan. Selain itu, pengkaji juga menggunakan dua warna yang kontras dalam tulisan iaitu warna merah dan hitam bagi setiap suku kata untuk memudahkan kanak-kanak menerima lambang tulisan dan memberi makna pada lambang tersebut. Gambar-gambar ilustrasi yang sesuai turut digunakan secara konsisten untuk membantu kanak-kanak mengerahkan pengetahuan dunianya ke dalam lambang bertulis (Lampiran 1). Hal ini disokong oleh Yahya et al. (2012) bahawa membaca pada peringkat awal juga melibatkan keupayaan seseorang mengecam bentuk visual lalu menghubungkan antara bentuk dan bunyi. Kemahiran ini kemudiannya semakin berkembang melalui pengalaman dan keupayaan memberi makna dan mentafsir maksudnya.

Prinsip kedua Teori Psikolinguistik yang turut diintegrasikan dalam pembangunan MRRM ialah pengkategorian aras taksonomi pemikiran dalam membaca. Beberapa penyelidik seperti Artley (1980), Niles (1969), Russell (1972) dan Dechant (1974) bersetuju bahawa peringkat pemikiran yang berlaku dalam pemikiran seseorang semasa membaca dikategorikan kepada empat aras taksonomi pemikiran seperti pada Jadual 1.

Jadual 1 menunjukkan empat aras taksonomi pemikiran semasa membaca menurut Teori Psikolinguistik. Empat aras taksonomi pemikiran ini terdiri daripada aras Literal dan Interpretasi penilaian dan asimilasi. Aras

JADUAL 1. Empat aras taksonomi pemikiran dalam membaca menurut Teori Psikolinguistik Kognitif

Aras	Jenis-jenis pemikiran
1. Literal	Membuat pengamatan tentang bentuk, bunyi dan makna perkataan.
2. Interpretasi	Mengaitkan dan menterjemahkan lambang kepada makna.
3. Penilaian	Memberi tindak balas terhadap apa yang dihadapi berdasarkan pengetahuan sedia ada.
4. Asimilasi	Membuat penapisan terhadap apa yang disimpan.

Sumber: Kamaruddin Hussin (1995)

literal merujuk kepada lambang-lambang bertulis. Pada peringkat ini diperlukan keupayaan murid membuat pengamatan tentang bentuk, bunyi dan makna perkataan. Murid diharapkan dapat mengecam dan mengenal pelbagai lambang yang mewakili imej di persekitarannya. Oleh itu, aktiviti P&P dalam bilik darjah yang sesuai untuk aras literal antaranya mengenal lambang, mengecam pelbagai bentuk di persekitaran, mengecam susunan struktur bentuk seperti abjad, mempunyai kesedaran bahawa setiap lambang huruf mempunyai bunyi yang berbeza serta membunyikan setiap lambang huruf yang berbeza.

Aras kedua ialah interpretasi berkaitan dengan pemusatan pemerhatian iaitu mengaitkan dan menterjemahkan lambang kepada makna. Pada aras ini, pembacaan kanak-kanak melibatkan proses mengaitkan lambang atau perkataan dengan bunyi atau makna, Menterjemahkan makna suatu perkataan dengan mengaitkannya kepada apa yang telah sedia ada di dalam memori. Justeru, murid perlu dibimbing untuk menyedari bahawa apa yang diucapkan itu dapat dikaitkan dengan apa yang digoreskan dalam sehelai kertas. Aktiviti pengajaran yang sesuai dengan aras interpretasi ialah aktiviti yang memberi peluang dan membimbing keupayaan kanak-kanak menggunakan simbol. Selanjutnya kanak-kanak diberi peluang menyedari dan mempraktikkan bahawa memori yang menyimpan bentuk-bentuk huruf boleh dihasilkan sebagai suatu simbol dalam bentuk huruf. Selanjutnya, aktiviti yang membantu kanak-kanak menyedari dan mengecam bahawa simbol tertentu walaupun berlainan bentuk atau struktur mempunyai kesamaan misalnya bentuk huruf besar dan huruf kecil, atau suatu teknik penulisan suatu huruf sama ada tegak atau miring. Akhirnya, pada aras interpretasi ini juga kanak-kanak boleh mengikuti aktiviti menggabungkan huruf, membentuk bunyi dan suku kata yang bermakna.

Aras pemikiran dalam membaca yang ketiga ialah aras penilaian. Penilaian merujuk kepada aktiviti membaca sama ada secara bersuara atau tidak bersuara. Kanak-kanak seharusnya memberi tindak balas terhadap apa yang dihadapi dalam pembacaan berdasarkan pengetahuan sedia ada. Secara lebih terperinci, murid berupaya memberi tanggapan dan pemikiran apa yang terkandung dalam lambang bertulis selaras dengan pengalaman dan konsep

yang dikuasainya. Antara aktiviti P&P yang sesuai dalam aras ini ialah aktiviti yang melibatkan proses membaca, memahami dan memproses pembinaan perkataan. Pada peringkat ini kanak-kanak perlu mengaitkan makna sesuatu perkataan dengan makna perkataan lain. Misalnya, pada peringkat yang paling asas, kanak-kanak dapat mengucapkan serta mampu membezakan ayat dari segi semantik, misalnya perbezaan makna dua ayat antara ayat 'Ayah cari ibu' dengan ayat 'Ibu cari ayah.'

Aras asimilasi merupakan aras pemikiran tertinggi dalam membaca yang melibatkan aspek penjiwaan. Pada peringkat ini, pembaca perlu membuat penapisan terhadap apa yang dibaca. Deskripsi tugas pada aras ini antaranya ialah pembaca menghuraikan atau menjelaskan idea yang didapati daripada pembacaan kepada diri sendiri, kawan, guru dan ibu bapa. Selain itu, dalam P&P guru perlu menyediakan aktiviti membaca yang memberi peluang kanak-kanak menggunakan bahan yang telah dibaca misalnya menceritakan semula serta melakonkan watak dengan menggunakan dialog yang mudah bahan yang dibaca. Kefahaman murid terhadap aktiviti membaca seharusnya dapat diekspresikan melalui tindakan yang sesuai, perkataan, ekspresi wajah dan tingkah laku berdasarkan kefahaman sebagaimana yang diarahkan melalui pembacaan atau arahan lisan.

OBJEKTIF DAN PERSOALAN KAJIAN

Secara khusus, dua objektif kajian dikemukakan seperti berikut:

1. Mengenal pasti keperluan pembangunan modul pengajaran membaca prasekolah.
2. Mengenal pasti keperluan pembangunan modul pengajaran membaca prasekolah.

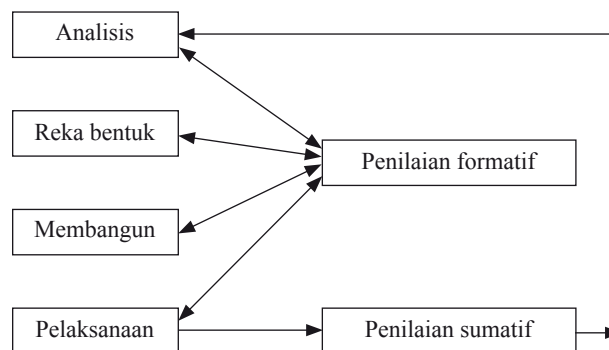
Berdasarkan objektif kajian yang ditetapkan, soalan kajian yang dikemukakan dalam kajian ini ialah:

1. Apakah keperluan pembangunan modul pengajaran membaca prasekolah?
2. Apakah prosedur dalam pembangunan modul membaca prasekolah?

METODOLOGI

Kajian ini berbentuk kuantitatif deskriptif. Kajian berbentuk deskriptif adalah untuk mengenal pasti masalah kemahiran membaca di prasekolah serta keperluan dan ciri-ciri modul yang dibangunkan. Pengkaji telah mengumpulkan maklumat melalui pembacaan kepustakaan termasuklah membuat rujukan dari buku, tesis, artikel jurnal, laporan dan polisi berkaitan untuk bantu menentukan keperluan serta penentuan isi kandungan modul (Mohd. Izwan, Sidek, Jamaludin & Wan Marzuki 2017). Dalam kajian ini Model ADDIE digunakan sebagai satu reka bentuk perancangan dalam pembangunan modul. Model ini

terdiri daripada lima peringkat iaitu analisis (Analysis), reka bentuk (Design), pembangunan (Development), implementasi (Implementation) dan penilaian (Evaluation). Secara komprehensif, lima peringkat dalam Model ADDIE digabungkan menjadi tiga fasa utama berasaskan Model Morrison II (2007) iaitu fasa satu analisis keperluan, fasa dua mereka bentuk dan membina dan fasa tiga pelaksanaan dan penilaian. Penilaian formatif dijalankan sepanjang proses analisis, reka bentuk dan pelaksanaan modul seperti yang ditunjukkan dalam Rajah 2.

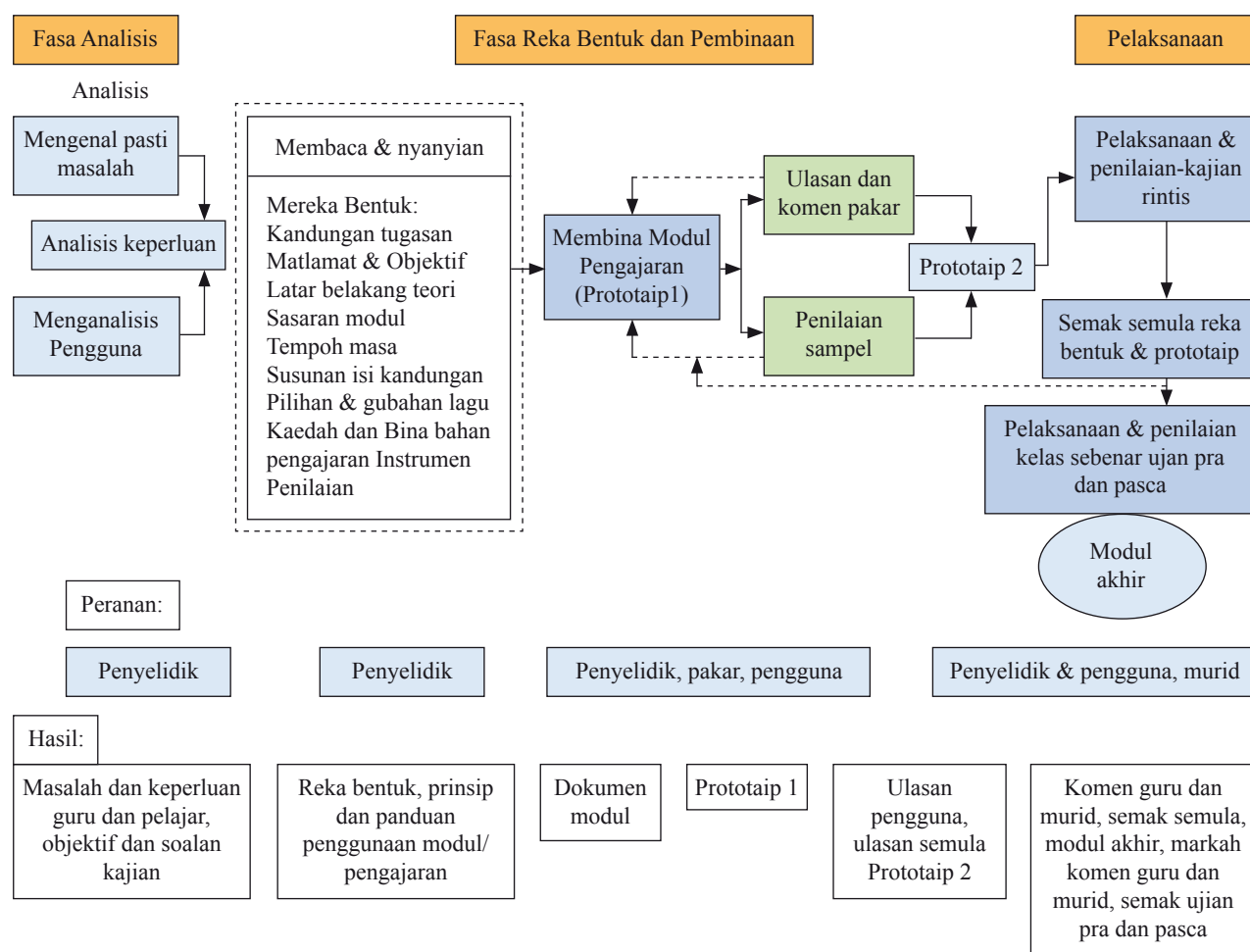
Sumber: Ummu Nasibah Nasohah (2015)

RAJAH 2. Proses dalam mereka bentuk modul pengajaran berdasarkan model ADDIE

Proses pembangunan modul menggunakan Model ADDIE dan Morrison II ditunjukkan dalam Rajah 3 iaitu pada Fasa Satu dan Fasa Dua menghasilkan prototaip 1 MRRM. Batasan kajian dalam artikel ini hanya membincangkan Fasa Satu dan Fasa Dua bahagian satu dan dua sahaja. Fasa Tiga yang melibatkan penilaian kesahan kandungan dan kesahan muka oleh sembilan pakar, kajian rintis untuk menentukan kebolehpercayaan instrumen serta pelaksanaan dan penilaian kesan modul di prasekolah yang terpilih tidak dibincangkan dalam artikel ini. Jadual 2 menunjukkan peringkat-peringkat pada Fasa Satu dan Dua dijelaskan melalui langkah-langkah pelaksanaannya.

PEMBANGUNAN LAGU UNTUK MRRM

Dalam kajian ini terdapat 20 buah lagu disediakan bagi 20 aktiviti modul pengajaran MRRM. Proses membangun lagu adalah berasaskan pada kriteria dan prosedur yang ditetapkan antaranya menggunakan pendekatan Kodaly iaitu penggunaan lagu-lagu yang bermelodikan lagu-lagu rakyat tempatan, lirik lagu sederhana tetapi berupaya menyampaikan kemahiran membaca dalam Tunjang Komunikasi Bahasa Melayu berdasarkan standard kandungan kemahiran membaca dalam KSPK, nada yang sederhana iaitu nada 'a' hingga nada 'f' sesuai dengan jangkauan suara kanak-kanak berumur empat hingga enam tahun serta tempo yang sederhana dan berulang-ulang (Rani Wulandari 2011). Selanjutnya, terdapat dua kaedah yang digunakan dalam proses pembangunan lagu iaitu melalui pertandingan menggubah lagu kanak-kanak bertemakan membaca awal. Pertandingan ini telah disertai

Sumber: Ubah suai daripada Model Morrison II dalam Ghazali dan Sufean (2016)

RAJAH 3. Gabungan Model ADDIE dan Model Morrison II dalam Proses Pembinaan MRRM

JADUAL 2. Proses Pembangunan Modul berdasarkan Model ADDIE dan Model Morrison II pada peringkat Fasa Satu dan Fasa Dua

Fasa	Tindakan dalam proses membangun modul
Fasa Analisis	Fasa analisis dibahagikan kepada dua bahagian. Bahagian pertama dilakukan untuk mengenal pasti masalah dan keperluan modul dibangunkan. Hasil dapatan kajian analisis keperluan mendapati bahawa modul pengajaran membaca perlu dibangunkan sebagai panduan serta menjadi sumber untuk guru dan murid dalam P&P membaca yang menyeronokkan. Bahagian kedua analisis keperluan ini juga mendapati bahawa keperluan modul ialah pengintegrasian teori dan praktis. Seterusnya analisis berasaskan teori dan praktis membawa kepada penentuan tema dan isi kandungan modul.
Fasa Reka Bentuk dan pembinaan (Pertama)	Fasa ini memfokuskan penghasilan reka bentuk modul pengajaran MRRM yang merangkumi lapan aspek iaitu:
i) Pemilihan topik dan kandungan	Mengenal pasti topik dan kandungan MRRM. Kandungan modul ditentukan berdasarkan standard kandungan dan standard pembelajaran dalam KSPK (BPK KPM 2017) berfokus kepada Tunjang Komunikasi Bahasa Melayu serta disusun berlandaskan pada empat aras taksonomi pemikiran membaca dalam Teori Psikolinguistik Kognitif.
ii) Penentuan objektif	Objektif dibahagikan kepada dua iaitu objektif am dan objektif khusus. Objektif am adalah menerangkan keseluruhan tujuan yang dicapai dalam pelaksanaan modul. Objektif khusus pula adalah tujuan bagi setiap submodul atau aktiviti yang dijalankan.
iii) Latar belakang teori, konsep dan falsafah	Mengenal pasti teori yang digunakan iaitu teori psikolinguistik kerana teori menjelaskan aspek penting kemahiran membaca awal di samping memberi panduan dalam penyusunan isi kandungan modul berasaskan empat aras taksonomi pemikiran membaca. Teori perkembangan Kognitif Jean Piaget dan Teori Perkembangan Kognitif Lev Vygotsky turut digunakan dalam bantu menentukan aktiviti belajar melalui bermain.

Bersambung

JADUAL 2 *Sambungan*

Fasa	Tindakan dalam proses membangun modul
iv) Sasaran modul	Mengenal pasti sasaran modul pengajaran MRRM. Hasil kajian analisis keperluan membantu menentukan sasaran modul iaitu kanak-kanak prasekolah di kawasan pedalaman Sabah yang masih bermasalah dalam menguasai kemahiran membaca awal.
v) Tempoh masa	Mengenal pasti tempoh masa pelaksanaan bagi pelaksanaan setiap fasa. Penentuan tempoh mengambilkira kesesuaian pelaksanaan berasaskan prosedur yang telah ditetapkan. Justeru pengkaji menyediakan satu jadual prosedur pelaksanaan setiap tahap dengan mengambil kira kesesuaian tempoh masa bagi ketiga-tiga fasa bagi memastikan tempoh yang ditetapkan memenuhi syarat, kriteria serta prosedur yang ditetapkan.
vi) Penyusunan isi kandungan	Mengenal pasti serta menentukan isi kandungan modul pengajaran MRRM. Penetapan susunan isi kandungan MRRM adalah hasil daripada analisis Teori Psikolinguistik Kognitif. Isi kandungan disusun mengikut hireaki dari mudah ke susah berasaskan pada kriteria empat aras taksonomi pemikiran iaitu Literal dan Interpretasi penilaian dan asimilasi.
vii) Pemilihan kaedah, bahan bahan pengajaran	Proses menentukan kaedah dan bahan pengajaran bagi kesemua aktiviti dalam 20 submodul. Hasil analisis keperluan, pengkaji telah memilih tiga gaya pembelajaran iaitu belajar melalui bermain, pendekatan konstruktivisme dan pendekatan berasaskan teori kecerdasan pelbagai Gardner, H. (1983). Bahan atau sumber utama pengajaran terdiri daripada dua versi modul iaitu buku aktiviti murid serta buku panduan guru. Sebanyak 20 lagu, klip video setiap lagu serta bahan paparan dalam bentuk power point disediakan bagi setiap submodul. Sumber dan bahan juga disediakan mengikut keperluan aktiviti dalam setiap submodul seperti alatan permainan cop-cop seperti warna air dan kertas, doh tepung, alat perkusi, plastisin, kad suku kata, gambar dan sebagainya.
viii) Pembinaan instrumen penilaian	Menentukan jenis instrumen penilaian yang akan digunakan. Hasil daripada kajian awal mendapati terdapat empat jenis instrumen penilaian yang akan disediakan bagi memastikan penilaian modul secara formatif dan sumatif dilaksanakan. Instrumen penilaian formatif untuk menilai kebolehppercayaan dan kesahan kandungan dan kesahan muka prototaip modul yang dibina, dibina, menggunakan soal selidik yang dibuat oleh Sidek Mohd. Noah (2005) berasaskan lima syarat kesahan modul oleh Russell (1974). Set soal selidik yang kedua ialah soal selidik kesahan muka dan kandungan modul yang dicadangkan oleh Mohammad Aziz Shah (2010). Set soal selidik yang ketiga disediakan oleh pengkaji berdasarkan kepada objektif-objektif dalam aktiviti modul sesuai pandangan Jamaludin Ahmad dan Sidek Mohd Noah (2001). Instrumen ujian membaca yang digunakan dalam kajian ini diubahsuai daripada Ujian Kemahiran Bacaan Awal Steinberg yang digunakan dalam kajian bacaan awal prasekolah (Tatat 1998) dan ujian diskriminasi huruf dan bunyi (Clay 1993; Naimah et al. 2011) serta Ujian Saringan Membaca Linus Tahun 1 (KPM 2015). Setelah kesemua sembilan aspek dalam bahagian satu dipenuhi, pengkaji mengumpulkan dan menyusun semua bahan untuk membangunkan prototaip 1 modul pengajaran MRRM.
Kedua	Melantik sembilan orang pakar dalam bidang reka bentuk modul, kurikulum prasekolah, pedagogi prasekolah, muzik kanak-kanak dan pakar bahasa. Lapan orang pakar yang dipilih merupakan pensyarah dari institut pengajian tinggi dan satu orang merupakan guru prasekolah cemerlang dan jurulatih peringkat negeri. Pakar dilantik untuk menilai kesahan kandungan dan kesahan muka instrument dan prototaip 1 MRRM.
Ketiga	Pengkaji akan mengumpulkan semua ulasan, pencerahan dan cadangan penambahbaikan daripada semua pakar penilai untuk membolehkan pengkaji membina kembali modul prototaip 1 kepada modul prototaip 2 dan seterusnya sehingga mencapai modul yang kemas dan berfungsi.
Keempat	

oleh 30 orang guru pelatih dalam Pengajian Ijazah Sarjana Muda Pendidikan (PISMP) Prasekolah dan dinilai oleh pensyarah pakar dalam muzik. Hasilnya terdapat lapan buah lagu terbaik yang terpilih dan memenuhi kriteria diangkat sebagai lagu dalam modul MRRM. Lagu selebihnya adalah daripada koleksi pengkaji yang telah dinilai oleh pakar muzik. Penggunaan melodi lagu rakyat Sabah yang popular seperti lagu Anak Kampung dan Demi Si Kicik juga telah mendapat kebenaran secara bertulis daripada pemilik hak cipta terpelihara lagu berkenaan.

DAPATAN KAJIAN

KEPERLUAN MODUL PENGAJARAN MEMBACA DIBANGUNKAN

Dapatan kajian ini adalah untuk menjawab objektif dan soalan kajian yang dikemukakan. Soalan kajian 1 berbunyi “Apakah keperluan modul pengajaran membaca dibangunkan? Berdasarkan maklumat yang dikumpulkan melalui pembacaan kepustakaan, didapati bahawa bagi

memenuhi standard, guru memerlukan panduan dalam pelaksanaan pengajaran yang bersesuaian supaya mereka dapat melaksanakan suatu pendekatan dalam keadaan yang fleksibel (Almon & Miller 2012). Selain itu, kajian-kajian lepas menunjukkan bahawa terdapat keperluan pembangunan modul pengajaran di prasekolah kerana bukti empirikal menunjukkan keberkesanan penggunaan modul tersebut. Antara kajian yang dikenal pasti ialah kajian pembangunan dan pengujian modul intervensi membaca Bahasa Melayu menggunakan pelbagai multimedia oleh Rohaty Majzub dan Kamisah (2010). Kajian keberkesanan modul belajar melalui bermain terhadap kefahaman pengalaman pranombor kanak-kanak prasekolah (Zakiah et al. 2013). Pembangunan dan kebolegunaan modul berasaskan bermain bagi pembelajaran kemahiran Bahasa Melayu kanak-kanak prasekolah (Aliza & Zamri 2016). Pelaksanaan modul projek penyiasatan dalam meningkatkan komunikasi dan kemahiran sosial kanak-kanak prasekolah (Azizah 2015). Keberkesanan modul MULA terhadap literasi awal kanak-kanak TASKA (Juffri 2013).

Melalui dapatan kajian-kajian lepas, jelas bahawa terdapat keperluan pembangunan modul untuk dijadikan panduan dan rujukan guru dalam pengajaran membaca berasaskan nyanyian menggunakan teori psikoliguitik serta integrasi kaedah belajar melalui bermain. Pengkaji mendapati bahawa banyak kajian lepas berkenaan pembinaan modul di prasekolah namun belum ada pengkaji yang membina modul membaca berasaskan nyanyian menggunakan Teori Psikolinguistik serta diintegrasikan dengan kaedah belajar melalui bermain. Selain itu, modul pengajaran MRRM ini diharapkan boleh memberi sumbangan kepada bidang PAKK melalui penyediaan satu alternatif kaedah pengajaran membaca yang segar, menyeronokkan serta bermakna bukan sahaja untuk guru PAKK tetapi juga kepada ibu bapa khususnya di pedalaman Sabah. Seterusnya MRRM diharapkan membantu ke arah meningkatkan kemahiran, menanam keyakinan dan membentuk konsep sendiri yang positif pada diri kanak-kanak agar mereka bersedia untuk menghadapi cabaran dan mengikuti pembelajaran seterusnya (BPK KPM 2017).

PROSEDUR DALAM PEMBANGUNAN MODUL MEMBACA PRASEKOLAH

Bagi menjawab soalan kajian 2 yang berbunyi “*Apakah prosedur dalam pembangunan modul membaca prasekolah?*” pengkaji menggunakan prosedur gabungan dua model pembangunan modul iaitu Model ADDIE dan Model Morrison II. Berdasarkan sembilan langkah dalam Fasa Dua model tersebut, pengkaji mengumpulkan maklumat yang utama seperti pemilihan topik dan kandungan, penentuan objekif umum dan khusus, mengenal pasti latar belakang teori, konsep dan falsafah dan seterusnya. Semua maklumat yang diperolehi melalui pembacaan kepustakaan daripada pelbagai sumber seperti buku, artikel, tesis, rujukan, polisi, laporan dan sebagainya

dikumpulkan dan diolah menjadi prototaip 1 modul pengajaran MRRM.

Prototaip 1 modul pengajaran MRRM direka bentuk dan dihasilkan berdasarkan pada dua prinsip membaca dalam Teori Psikolinguistik Kognitif. Prinsip pertama ialah proses membaca dua hala yang menjadi panduan dan rujukan dalam menentukan pemilihan lambang, simbol, penentuan jenis dan saiz fon serta visual ilustrasi yang mendukung kepada pembentukan mesej dan makna simbol atau lambang yang digunakan (Yahya et al. 2012; Evans et al. 2008). Prinsip Teori Psikolinguistik Kognitif yang kedua diintegrasikan dalam pembinaan modul MRRM ialah pengkategorian empat aras taksonomi pemikiran dalam membaca. Empat aras taksonomi pemikiran dalam membaca iaitu Literal dan Interpretasi penilaian dan asimilasi. Prototaip 1 modul pengajaran MRRM disediakan berasaskan pada taksonomi pemikiran dalam membaca yang dikenali sebagai konstruk dalam submodul. Dengan merujuk pada Standard Kandungan dalam DSKP KSPK, empat kemahiran membaca awal dipilih menjadi empat submodul dalam MRRM. Empat submodul ini yang juga merupakan konstruk dikembangkan kepada 17 subkonstruk yang menjadi 17 unit sesuai dengan standard pembelajaran yang perlu dicapai.

Selanjutnya unit dikembangkan menghasilkan 20 aktiviti keseluruhannya. Isi kandungan dan pengisian aktiviti modul disusun secara berurutan daripada mudah kepada susah dan dari konkrit ke abstrak menjadi empat submodul iaitu pertama menguasai kemahiran prabaca, kedua mengenal huruf abjad, ketiga membina dan membaca suku kata perkataan dan keempat ialah membina dan memahami frasa mudah. Selanjutnya, kaedah pelaksanaan modul ditentukan melalui integrasi gaya pembelajaran belajar melalui bermain. Jadual 3 menjelaskan analisis kandungan dan pendekatan pelaksanaan modul dengan mengintegrasikan dua prinsip Teori Psikolinguistik Kognitif serta gaya pembelajaran belajar melalui bermain.

PERBINCANGAN

Pembangunan modul pengajaran MRRM dilakukan hasil daripada analisis keperluan pembangunan modul. Maklumat dikumpulkan melalui pembacaan kepustakaan termasuklah membuat rujukan dari buku, tesis, artikel jurnal, laporan dan polisi berkaitan untuk bantu menentukan keperluan serta penentuan isi kandungan MRRM. Model ADDIE dan Model Morrison II dijadikan kerangka dalam pembangunan modul kerana model ini dapat menerangkan proses pembangunan dengan ringkas dan tekal berasaskan lima peringkat yang berurutan secara sistematik dan interaktif menghasilkan satu reka bentuk modul pengajaran yang baik (Youngman Lee 2006; Ummu Nasibah Nasohah et al. 2015). Terdapat empat submodul mengikut konstruk bagi pemboleh ubah yang dipilih. Seterusnya 17 subkonstruk menjadi unit yang kemudiannya disusun menjadi 20 aktiviti keseluruhannya dalam MRRM.

JADUAL 3. Kerangka Modul Pengajaran MRRM berdasarkan analisis aplikasi dan integrasi empat aras taksonomi pemikiran menurut teori psikolinguistik dan belajar melalui bermain

Submodul (SM)	Unit	Aktiviti dan Lagu	Aras Taksonomi Pemikiran dalam membaca	*Integrasi Belajar melalui Bermain
SM1: Menguasai Kemahiran Prabaca	a. Lambang dan Cetakan	1. Nyanyi dan Teka Lagu: Saya Ada Kawan	Literal	PS - <i>associative play</i> Kotak Ajaib
	b. Ciri-ciri Buku	2. Lihat Muka Buku Lagu: Muka Buku	Literal	PF - dengan objek-
	c. Cara Membaca	3. Beginilah Caranya Lagu: B U K U	Literal	PS dan Pkog - Membaca olok-olok (lakonan)
	d. Penjagaan Buku	4. Tiru Macam Saya Lagu: Buku Ku Sayang	Literal	PS dan PF - Main kooperatif
SM2: Mengenal Huruf Abjad	a. Mengenal Pasti abjad	5. Ayuh Nyanyi Lagu: Riang Ria ABC	Literal	PS dan PF - Main kooperatif - Pkog (simbolik)
	b. Menyebutkan huruf vokal	6. Aksi ABC Lagu: Nyanyikan ABC	Literal	
		7. AIEOU Horey-horey Lagu: Huruf Vokal	Literal dan Interpretasi,	PS (kooperatif) dan PF - gerakan dan perkusi
8. Permainan Bunyi Vokal Lagu: AIEOU	Literal dan Interpretasi,	Pkog - permainan berperaturan		
c. Mengenal pasti huruf besar dan kecil	9. Huruf Besar, Huruf Kecil Lagu: Riang Senada	Literal dan Interpretasi,	Pkog dan Pkon	
SM3: Membina dan Membaca Suku dan perkataan	a. Menyebut suku kata terbuka KV	10. Suka kata KV Lagu Suku Kata	Literal dan Interpretasi	Pkog - permainan berperaturan
	b. Menyebut 2 suku kata terbuka KV+KV	11. Suku Kata KV+KV Lagu: Ais Bubur Caca	Literal dan Interpretasi	PFn - melakonkan aksi
	c. Menyebut 2 suku kata terbuka V+ KV	12. Suku Kata V+ KV Lagu: Itu Ibu	Literal dan Interpretasi	Pkog - dramatik- boneka lidi
	d. Membaca perkataan dengan 3 suku kata terbuka KV+KV+KV	13. Suka Kata KV+KV+KV Lagu: Putera Katak	Literal dan Interpretasi	PFn - main peranan
	e. Membunyikan suku kata tertutup KVK	14. Suku kata KVK Lagu: Ayuh Ke Sekolah	Literal dan Interpretasi	PS dan Pkog - Pkop
	f. Membaca perkataan suku kata terbuka dan tertutup V+KVK	15. Suku Kata V-KVK Lagu: Anak Kampung	Literal dan Interpretasi	Pkog - permainan berperaturan
	g. Membaca perkataan suku kata terbuka dan tertutup KV+KVK	16. Suku Kata KV-KVK Lagu: Demi Si Kecil	Literal, Interpretasi dan penilaian	Pkog dan PF - motor halus
	h. Membaca suku kata terbuka diftong	17. Suku kata diftong Lagu: Siapa Sofia	Literal dan Interpretasi penilaian dan asimilasi	PS - Pkop dan Pkog
SM4: Membina dan Memahami Frasa mudah	a. Membaca Frasa	18. Frasa mudah Lagu: Nenek Kinabalu	Literal dan Interpretasi penilaian	PS - Pkop dan Pkog
		19. Frasa mudah Lagu: Kalau Rasa Gembira	Literal dan Interpretasi penilaian dan asimilasi	PS - <i>associative play</i> Kotak Ajaib
	b. Membaca Ayat	20. Ayat mudah Lagu: Dusun Datuk	Literal dan Interpretasi penilaian dan asimilasi	PFn - main peranan

*Petunjuk:

PS: permainan sosial;

PF: permainan fizikal;

pkog: permainan kognitif;

pkop: permainan kooperatif;

Pkon: permainan konstruktif;

PFn: permainan fantasi

JADUAL 4. Penjajaran objektif dengan aras taksonomi pemikiran serta pemilihan penintegrasian belajar melalui bermain dalam Submodul 2 Aktiviti 7

Objektif	Domain	Taksonomi Pemikiran	Integrasi Permainan
Mengenal pasti lima huruf vokal	Kognitif	Interprestasi	Memadankan gambar dengan huruf vokal yang sesuai.
Menyebutkan lima huruf vokal	Kognitif	Literal	
Menyanyikan lagu AIEOU Hore-Hore dengan gembira	Afektif	Interpretasi	Permainan koperatif, menyanyi dengan gerakan, bertepuk tangan dan bermain perkusi

JADUAL 5. Penyusunan Isi Kandungan dan Deskripsi mengikut Submodul dalam MRRM

Submodul	Isi Kandungan	Deskripsi
1. Kemahiran Prabaca	1. Lambang dan Cetakan	Dalam unit lambang dan cetakan membantu murid mengenali pelbagai lambang yang terdiri daripada gambar, simbol dan cetakan berupa nama kawan-kawan sekelas. Taksonomi pemikiran yang dominan ialah literal, murid mengenali lambang, simbol atau bunyi cetakan yang terdapat pada kad-kad permainan dalam Kotak Ajaib dalam permainan 'Nyanyi dan Teka'
	2. Ciri-ciri Buku	Aktiviti yang mengukur pengenalan murid terhadap ciri-ciri dan maklumat yang terdapat pada muka depan buku seperti judul buku, pengarang buku serta gambar ilustrasi. Lagu 'Muka Buku' disediakan untuk membimbing murid menguasai kemahiran dan mengenali tiga maklumat asas yang terdapat pada muka buku.
	3. Cara Membaca	Unit ketiga 'Beginilah Caranya' mengukur penguasaan murid terhadap cara-cara membaca buku yang betul antaranya ialah cara memegang buku, jarak antara mata dengan buku, pergerakan mata dari kiri ke kanan dan dari atas ke bawah. Lagu 'BUKU' dan permainan disediakan untuk membantu murid membaca buku dengan betul secara olok-olok (peniruan).
	4. Penjagaan Buku	Unit keempat 'Tiru Macam Saya' mengukur penguasaan murid terhadap sikap menyayangi buku serta cara-cara penjagaan buku. Lagu 'Buku Ku Sayang' disediakan untuk membimbing murid agar menjaga buku dengan cara membalut menggunakan kertas atau plastik, sentiasa menjaga buku dengan tidak mengoyakkan atau melipat halaman buku.
2. Mengenal Huruf Abjad	5. Mengenal Pasti abjad	Unit ini mengukur kemahiran murid mengenal pasti dan menyebutkan bunyi abjad. Dua aktiviti disediakan iaitu 'Ayuh Nyanyi' dan 'Aksi ABC.' Dalam aktiviti 'Ayuh Nyanyi,' murid-murid akan menyanyikan lagu 'ABC' mengikut video kemudian diikuti aktiviti permainan cap-cap ABC. Melalui permainan ini, murid akan mewarnakan bentuk-bentuk huruf abjad menggunakan warna air dengan tapak tangan, batang pisang, span dan sebagainya. Dalam aktiviti Aksi ABC pula, kanak-kanak menyanyikan lagu 'Nyanyikan ABC' sambil bermain dengan kad-kad abjad serta diikuti dengan permainan meneka aksi ABC yang dilakonan oleh guru atau kanak-kanak lain. Mengaitkan bentuk abjad dengan objek yang ada di persekitaran kanak-kanak mengukuhkan penguasaan kanak-kanak terhadap bentuk, nama dan bunyi abjad
	6. Menyebutkan huruf vokal	Unit ini, mengukur keupayaan kanak-kanak menyebutkan huruf vokal. Aktiviti 7 dan 8 iaitu 'AEIOU Hore-hore' dan 'Permainan Bunyi Vokal' disediakan permainan koperatif seperti bermain perkusi, melakukan gerakan atau bertepuk tangan.
	7. Mengenal pasti huruf besar dan kecil	Unit ini mengukur kemahiran kanak-kanak mengenal pasti huruf besar dan huruf kecil. Lagu 'Riang Senada' dinyanyikan agar kanak-kanak mengetahui bahawa huruf besar dan huruf kecil mempunyai bentuk yang berbeza tetapi bunyi yang sama. Dalam aktiviti 9, kanak-kanak akan bermain doh tepung dengan menghasilkan bentuk pasangan abjad huruf besar dan huruf kecil untuk mengukuhkan pemahamannya.
3. Membina dan Membaca Suku kata dan perkataan	8. Menyebut suku kata terbuka KV	Submodul membina suku kata dan perkataan merupakan kemahiran yang lebih tinggi serta merangkumi lapan unit terdiri dari lapan aktiviti dan lapan lagu. Pada peringkat ini, kanak-kanak akan menggunakan keempat-empat taksonomi pemikiran mengikut Teori Psikolinguistik iaitu literal, penilaian interpretasi dan asimilasi. Unit 8, 9, 10 dan 11, mengukur kemahiran membina suku kata terbuka KV, V+KV, KV+KV dan KV+KV+KV. Selanjutnya dalam unit 12, 13 dan 14 mengukur kemahiran kanak-kanak membina suku kata tertutup iaitu KVK, V+KVK, KV+ KVK. Seterusnya dalam
	9. Menyebut 2 suku kata terbuka KV+KV	
	10. Menyebut 2 suku kata terbuka V+ KV	

Bersambung

JADUAL 5. *Sambungan*

Submodul	Isi Kandungan	Deskripsi
	11. Membaca perkataan dengan 3 suku kata terbuka KV+KV+KV	unit akhir, kanak-kanak mengenali suku kata vokal berganding (diftong). Dalam submodul yang ketiga ini antara permainan yang disediakan ialah pertandingan membina suku kata, main peranan/fantasi, main boneka lidi serta bercerita ringkas.
	12. Membunyikan suku kata tertutup KVK	
	13. Membaca perkataan suku kata terbuka dan tertutup V+KVK	
	14. Membaca perkataan suku kata terbuka dan tertutup KV+KVK	
	15. Membaca suku kata terbuka diftong	
4. Membina dan Memahami frasa dan ayat	16. Membaca Frasa 17. Membaca Ayat	Unit 16 mengandungi dua lagu untuk mengukur kemahiran murid membaca frasa iaitu lagu 'Nenek Kinabalu' dan 'Kalau Rasa Gembira.' Lagu 'Dusun Datuk' mengukur keupayaan murid membaca ayat-ayat mudah. Aktiviti melibatkan psikomotor, kognitif dan afektif disediakan dalam submodul ini. Beberapa permainan disediakan untuk mengukur kemahiran murid antaranya membaling frasa menggunakan plastisin kemudian menyebutkan frasa, mencabut kad, melakonkan dan menyebutkan frasa emosi serta lakonan menggunakan ayat mudah yang terdiri daripada tiga perkataan.

Kajian-kajian lepas menunjukkan penggunaan modul untuk pengajaran membaca awal di prasekolah dapat meningkatkan kemahiran membaca kanak-kanak (Rohaty & Kamisah 2010; Juffri 2013). Sementara kajian berkenaan kesan penggunaan modul belajar melalui bermain menunjukkan terdapat peningkatan dalam kemahiran literasi bahasa, numerasi dan sosial kanak-kanak prasekolah (Zakiah et al. 2013; Aliza & Zamri 2016; Azizah 2015). Justeru, pembangunan modul pengajaran MRRM berasaskan kaedah nyanyian dan aplikasi belajar melalui bermain adalah signifikan sebagai panduan guru dan murid melaksanakan P&P membaca yang menyeronokkan dan bermakna. Hal ini sangat bertepatan dengan hasrat kerajaan sebagaimana yang disampaikan oleh Ketua Pengarah Pendidikan Malaysia, Datuk Dr. Amin Senin bahawa pelaksanaan pentaksiran baharu Tahap 1 melalui prinsip didik hibur dan berteraskan pelajar (Utusan Online 19 Disember 2018).

Dengan terbangunnya modul pengajaran MRRM yang mengintegrasikan nyanyian dalam membaca serta belajar melalui bermain akan memberi sumbangan kepada bidang PAKK khususnya menyediakan peluang dan ruang P&P yang menyeronokkan. Justeru, pihak pengurusan pendidikan boleh merancang bengkel khusus untuk penggunaan dan pengayaan dalam pengaplikasian modul seumpama ini. Di samping itu, bagi guru prasekolah serta ibu bapa, modul pengajaran ini boleh memberikan sumbangan sumber yang baharu dan mempunyai keunikan tersendiri kerana bukan saja mengetengahkan lagu membaca tetapi menggunakan irama lagu rakyat. Lagu berirama rakyat ini dapat diketengahkan dan dipopularkan semula dalam kemelut kegila-gilaan kanak-kanak dan remaja terhadap lagu Pop Korea (K-Pop) masa kini.

Prototaip modul pengajaran MRRM yang dilengkapi dengan video dan bahan paparan *power point* boleh dijadikan bahan pembelajaran interaktif yang dapat meningkatkan ingatan lisan kanak-kanak berbanding bahan bacaan secara konvensional. Penggunaan lagu juga berupaya menghasilkan perubahan tingkah laku serta kesan psikologi terhadap jiwa dan fikiran kanak-kanak. Rata-rata kanak-kanak memiliki kecerdasan muzikal. Justeru penggunaan kaedah ini akan meningkatkan minat kanak-kanak untuk mengikuti pembelajaran. Pada usia kanak-kanak, mereka mempunyai kecenderungan mempelajari dan memahami sesuatu lebih cepat terutamanya apabila dihubungkan dengan sesuatu yang digemari oleh kanak-kanak. Selain itu, penyediaan lagu-lagu menggunakan lagu rakyat tempatan yang memfokuskan pada penggunaan lirik lagu yang mempunyai warna sosio budaya dan persekitaran tempatan meningkatkan kefahaman serta mempercepat proses membaca kerana lagu ini dekat dengan jiwa kanak-kanak.

Akhirnya, usaha untuk menyediakan bahan pengajaran membaca serta alternatif kaedah pengajaran yang menyeronokkan perlu diperbanyakkan sesuai dengan keperluan psikologi kanak-kanak prasekolah. Dengan kata lain, penggunaan Modul Riang Ria Membaca yang mengintegrasikan kaedah nyanyian serta aplikasi belajar melalui bermain di prasekolah merupakan kaedah yang sesuai digunakan untuk dijadikan satu intervensi untuk meningkatkan kemahiran membaca awal di prasekolah. Cadangan kajian seterusnya adalah memberi fokus kajian penilaian kesahan kandungan, kesahan muka dan kebolehpercayaan prototaip 1 MRRM.

RUJUKAN

- Abdul Rashid Jamian. 2011. Permasalahan kemahiran membaca dan menulis Bahasa Melayu murid-murid sekolah rendah di luar bandar. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu* 1(1): 1-12.
- Abdul Rasid Jamian & Zulkafli Abu Zarin. 2008. Keupayaan kemahiran membaca dan menulis Bahasa Melayu murid sekolah rendah kebangsaan luar bandar. Kertas kerja di *Konvensyen Pendidikan Nasional 2008. Universiti Pendidikan Sultan Idris*. 2-4 Jun 2008.
- Aitchison, J. 1998. *The Articulate Mammal: An Introduction to Psycholinguistics*. New York: Routledge.
- Aliza Ali & Zamri Mahamod. 2015. Analisis keperluan terhadap pengguna sasaran modul pendekatan berasaskan bermain bagi pengajaran dan pembelajaran kemahiran bahasa kanak-kanak prasekolah. *JuKu: Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik* 3(1): 1-8.
- Anvari, S.H., Trainor, L.J., Woodside, J. & Levy, B. A 2002. Relation among musical skill, phonological processing and early reading ability in preschool children. *Journal of Experimental Psychology* 83: 111-130.
- Anderson, W.M. & Lawrence, J.E. 2007. *Integrating Music into the Elementary Classroom*. Belmont, CA: Thomson Learning, Inc.
- Artley, A.S. 1980. Psycholinguistics applied to reading instruction. *Reading Horizons* 20(2): 5.
- Arshad Ismail. 2006. *Pengalaman Awal Membaca*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka
- Azizah Zain. 2010. Penggunaan bacaan berulang dapat mempertingkatkan kelancaran dan kefahaman dalam kalangan kanak-kanak prasekolah. *Proceedings of the 4th International Conference on Teacher Education; Join Conference UPI & UPSI Bandung, Indonesia*, 8-10 November 2010.
- Baharom Mohamad, Mohd. Yusof Abdullah, Shukri Zain, Abdul Said Ambatong, Muhamad Suhaimi Taat & Roslee Talip. 2012. Menguasai kemahiran membaca secara berkesan. *Utusan Borneo 22-2-2012 B3 & B4*. Diakses pada 10 September 2018.
- Bebeau, M.J. 1982. Effect of traditional and simplified method of rhythm. *Journal of Research in Music Education* 30(2): 107-119.
- Bailet, L.L. 2008. *Is Your Child Ready to Read? Developing Literacy Skills at Home*. Nemours Brightstart! Dyslexia Initiative. Jacksonville, FL.
- Brandt, A, Gebrian, M.L. & Slevc, R, 2012. Music and early language acquisition. *Frontiers in Psychology* 3: 327.
- Chomsky, N. 1957. *Syntactic Structures*. The Hague: Mouton.
- Evans, M.A., Williamson, K. & Rursoo, T. 2008. Preschoolers' Attention to print during shared book reading. *Scientific Studies of Reading* 12(1): 106-129.
- Ghazali Darusalam & Sufean Hussin. 2016. *Metodologi Penyelidikan dalam Pendidikan: Amalan dan Analisis Kajian*. Kuala Lumpur: Penerbitan Universiti Malaya.
- Hasnalee Tubah & Zulkifley Hamid. 2011. Pengaruh demografi terhadap kemahiran membaca dan memahami dalam kalangan murid-murid LINUS. *Jurnal Melayu* 6: 29-47.
- Iri Dayanie Shafee. 2007. Teachers perception towards the use of song in teaching English in ESL classroom. Tesis Ijazah Sarjana Muda. Universiti Teknologi Malaysia.
- Isahak Haron, Abdul Rahim Razali, Zainiah Mohamed Isa, Samri Sainuddin & Nordin Mamat. 2006. *Kajian Tinjauan Buku Bacaan Kanak-kanak Prasekolah di Malaysia*. Tanjong Malim: Fakulti Sains Kognitif dan Pembangunan Manusia, Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Jabatan Perdana Menteri. 2010. *Program Transformasi Kerajaan: Pelan Hala Tuju*. Putrajaya: Unit Pengurusan Prestasi dan Pelaksanaan (PEMANDU).
- Johami Abdullah. 1997. *Pendidikan Muzik Semasa*. Kuala Lumpur: Dewan bahasa dan Pustaka.
- Juppi Bacotang. 2013. Kesan pelaksanaan Modul Literasi Awal (MULA) terhadap kemahiran literasi awal kanak-kanak TASKA. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak* 2: 1-21
- Kamarudin Hj. Husin. 1995. *Perkaedahan Mengajar Bahasa*. Subang Jaya: Kumpulan Budiman Sdn. Bhd.
- Kementerian Pelajaran Malaysia. 2017. *Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan. Pendidikan Prasekolah. Dokumen Standard Kurikulum dan Pentaksiran*. Putrajaya: Bahagian Pembangunan Kurikulum.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. 2013. *Ringkasan Eksekutif. Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025*. Putrajaya: Bahagian Pembangunan Kurikulum.
- Khazriyati Salehuddin. 2018. *Psikolinguistik Penerokaan Minda Berlandaskan Bahasa*. Bangi: Penerbitan Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Jabatan Pendidikan Negeri Sabah. 2018. *Laporan Pentaksiran Kemahiran Literasi Prasekolah 2015-2018*. Kota Kinabalu.
- Dennis, L.R. & Stockall, N. 2015. Using play to build the social competence of young children with language delays: Practical guidelines for teachers. *Early Childhood Education Journal* 43: 1-7.
- Lonigan, C.J. 2006. Development, assessment, and promotion of pre-literacy skills. *Early Education and Development* 17: 91-114.
- Lonigan, C.J. & Wilson, S.B. 2008. *Report on The Revised Get Ready to Read! Screening Tool: Psychometrics and Normative Information*. Technical Report. National Center for Learning Disabilities.
- McGriff, S.J. 2000. *Instructional System Design: Using the ADDIE Model*. Boston: College of Education, Penn State University Press.
- Mangantar Simanjuntak. 1988. Pendekatan Psikolinguistik Kognitif dalam pengajaran dan pembelajaran membaca bagi kanak-kanak berumur 4 hingga 6 tahun.
- Mazlini Adnan, Aminah Ayob, Ong Eng Tek, Mohd Nasir Ibrahim, Noriah Ishak & Jameyah Sheriff. 2016. Memperkasa pembangunan modal insan Malaysia pada peringkat kanak-kanak: Kajian kebolehlaksanaan dan kebolehintegrasian pendidikan STEM dalam kurikulum PERMATA Negara. *GEOGRAFIA Online™ Malaysian Journal of Society and Space* 12(1): 29-36.
- Mohamad Aziz Shah Mohamad Arip 2010. Kesan kelompok bimbingan ke atas konsep sendiri, daya tahan dan kelangsangan remaja. Tesis Doktor Falsafah. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Utusan Online*. 19 Disember 2018. *Pentaksiran Baharu Tahap 1 Melalui Didik Hibur Berteraskan Pelajar*. <http://www.utusan.com.my/berita/nasional/pentaksiran-baharu-tahap-1-melalui-didik-hibur-berteraskan-pelajar-1.807701>. Diakses 3 Januari 2019.
- Berita Harian*. 13 Disember 2018. *Jadikan Malaysia Negara Membaca Menjelang 2030*. <http://www.beritaharian.com.my/berita/nasional>. Diakses 4 Januari 2019.

- O'Neill, S. & Geoghegan, D. 2012. Pre-service teachers' comparative analyses of teacher/parent-child talk: Making literacy teaching explicit and children's literacy learning visible. *International Journal of Studies in English* 12(1): 97-128.
- Rini Lestari. 2012. Nyanyian sebagai metode pendidikan karakter pada anak. *Prosiding Seminar Nasional Psikologi Islami* 2012: 131-136.
- Rohaty Majzub & Kamisah Buang. 2010. The development and testing of preschool bahasa malaysia reading intervention module using multimedia. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 9: 95-598.
- Russell, J.D. 1974. *Modular Instruction. A Guide to the Design, Selection, Utilization and Evaluation of Modular Materials*. New York: Publishing Company.
- Schon, D., Besson, M., Boyer, M., Peretz, I., Moreno, S. & Kolinsky, R. 2007. Song as an aid for language acquisition. *Cognition* 106(2): 975-983.
- Sharifah Nor Puteh & Aliza Alias. 2011. Pendekatan bermain dalam pengajaran bahasa dan literasi bagi pendidikan prasekolah. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu* 1(1): 1-15.
- Smith, J. 2000. Singing and song writing support early literacy instruction. *The Reading Teacher* 53: 646-649.
- Subadrah Madhawa Nair, Najeemah Mohd Yusof & Logeswary Arumugam. 2014. The effects of using the play method to enhance the mastery of vocabulary among preschool children. *Early Childhood Educational Journal* 43: 1-7.
- Suraya Tarasat & O'Neill, S. 2012. Changing traditional reading pedagogy: The importance of classroom interactive talk for year one Malay readers. *International Journal of Pedagogies and Learning* 7(3): 239-261.
- Suraya Tarasat & Aisah Daud. 2014. Kesan penggunaan perisian asas membaca terhadap pencapaian membaca murid peringkat prasekolah. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 134: 399-407.
- Spardocia, S.A. 2005. Examining the text demands of high-intest low level books. *Reading and Writing Quarterly* 21: 33-59.
- Storch, S.A. & Whitehurst, G.J. 2002. Oral language and code-related precursors to reading: Evidence from a longitudinal structural model. *Developmental Psychology* 38: 934-947.
- Tiong Leh Ling. 2011. Pembelajaran kemahiran membaca menerusi perisian komputer berasaskan lagu dalam kalangan pelajar pemulihan. Tesis Ijazah Doktor Falsafah. Universiti Teknologi Malaysia.
- Tan Siew Tee & Shi Soi Fah. 2005. *Use of Songs in the Teaching of Life Skills Modules*. ITE Teachers' Conference 2005.
- Tiong Leh Ling & Zaidatun Tasir. t.th. Pendekatan pembelajaran kemahiran membaca menerusi lagu dan muzik berasaskan komputer bagi murid tahun satu. Fakulti Pendidikan. *Universiti Teknologi Malaysia* 65-84.
- Umul Khasanah. 2014. Pemanfaatan lagu sebagai pilihan bahan belajar bahasa. *Jurnal Aktual* 1(2).
- U.S. Department of Education. 2002. *The Facts about... Reading Achievement*. <https://www2.ed.gov/nclb/methods/reading/reading.html>. 2 Disember 2017.
- Wiggins, D.G. 2007. Pre-K music and the emergent reader: Promoting literacy in a music-enhanced environment. *Early Childhood Education Journal* 35(1): 55-64.
- Wulandari, R. 2011. Pengembangan Lagu untuk anak usia 4-6 tahun. *Dinamika Pendidikan UNY* 18(2).
- Yahya Othman, Aisah Md. Daud, Azmey Othman, DK. Siti Ardiah & Maszuraimah Muizz Sulaiman. 2013. Pelaksanaan pengajaran membaca menggunakan kaedah fonik peringkat prasekolah di Brunei Darussalam. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu* 2(1): 93-109.
- Lee, Y. 2006. *Applying the ADDIE Instructional Design Model to Multimedia Rich Project-based Learning Experiences in the Korean Classroom*. <http://www.emporia.edu/idt/graduateprojects/spring06/> 01 Februari 2018.
- Zakiah Mohamad Ashari, Azlina Mohd. Kosnin & Yeo Kee Jiar. 2013. Keberkesanan modul belajar melalui bermain terhadap kefahaman pranombor kanak-kanak prasekolah. *2nd International Seminar on Quality and Affordable Education (ISQAE 2013)*. Universiti Teknologi Malaysia.
- Zaidatun Tasir & Nurul Amirah Mohd Razali. 2008. Pembangunan perisian multimedia berasaskan pendekatan permainan peringkat prasekolah bagi tajuk konsep nombor. Tesis PhD. Fakulti Pendidikan. Universiti Teknologi Malaysia.

Hanifah Sabin
Fakulti Psikologi dan Pendidikan
Universiti Malaysia Sabah
Kota Kinabalu, Sabah
Emel: hanifahsabin68@gmail.com

Vincent Pang
Fakulti Psikologi dan Pendidikan
Universiti Malaysia Sabah
Kota Kinabalu, Sabah
Emel: pvincent@ums.edu.my

Muhammad Idris Bullare @ Bahari
Fakulti Psikologi dan Pendidikan
Universiti Malaysia Sabah
Kota Kinabalu, Sabah
Emel: ferlis@ums.edu.my

*Pengarang untuk surat-menyurat, emel: hanifahsabin68@gmail.com

Diserahkan: 24 November 2018
Diterima: 24 Januari 2019
Diterbitkan: 31 Mei 2019

LAMPIRAN

AKTIVITI 2: LIHAT MUKA BUKU

Lagu: Muka Buku
(Melodi: Lihat Kebun Ku)

Lihat buku ku, ku jaga selalu
judul tertulis di muka depannya
gambar berwarna cantik sekali
nama pengarang pun mesti ada

Permainan: Main dengan objek (buku besar) – asimilasi.
Kanak-kanak meniru gaya guru menunjukkan maklumat
di muka depan buku.